



DOMOWINA

Džěłowe směrnicy Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny – Zwjazka Łužiskich Serbow z. t. za dobu 2023-2025

Předstowo džěłowych směrnicy

Džěłowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowne zaměry programa “Domowina 2025” za dwulětnu dobu hač do přichodnjeje hłownjeje zhromadźizny w léće 2025. Po schwalenju na 22. hłownej zhromadźiznje Domowiny tworja zakład za džěławosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka. Rozprawa k zwoprawdženju džěłowych směrnicy předpožiči so hłownej zhromadźiznje w léće 2025. Zwoprawdženje tutych směrnicy koordinuje zwjazkowe předsydstwo z pomocu swojeho prezidija, džěłowych wuběrkow a zarjada. Župy a čłonske towarstwa/zwjazki smy do wudžětanja směrnicy zapřijeli.

Džěłowe směrnicy

1. Domowinske župy a sobustawske towarstwa/zwjazki

nadawki, kotraž so hłownje na mjezsobny wobchad a džěło z čłonstwom třěšneho zwjazka počahuja

- 1.1. Zwjazkowe předsydstwo spěčuje čestnohamtski angažement bazy a zapřija župy, čłonske towarstwa a zwjazki aktiwnje do džěła wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěčuje mjezsobne zeznawanje, wuměnu nazhonjenjow a zhromadne projekty župow, čłonskich towarstwow a zwjazkow.
- 1.3. Domowina zahaji w léće 2023 diskusiju wo swojim programje. Wuslědky maja so hłownej zhromadźiznje w léće 2025 předpožičić a tuchwilny program “Domowina 2025” wuhódnoćić.
- 1.4. Třěšny zwjazk podpěruje župy, čłonske towarstwa a zwjazki z džěłom regionalnych rěčnicow, z pomocu zjawnostneho džěła a zarjada w čestnohamtskim džěle.
- 1.5. Domowina haji přez džěło z asociěrowanymi towarstwami styki kaž tež kulturnu wuměnu z přećelemi a potomnikami Serbow w Čěskej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlandže.
- 1.6. Z wuradźowanjami předsydy z předsydami župow a čłonskich towarstwow zaručamy wuměnu a mjezsobnu informaciju.
- 1.7. Domowina wuznamjeni wosoby za čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšěch polach narodneho džěła.

2. Domowina – zastupjerka wšěch generacijow Serbow

nadawki, kotrež su wusměrjene na polěpšenje a spěchowanje generacije přesahowaceho skutkowanja

- 2.1. Domowina zapřija wšitke generacije do dźěła a spěčuje mjezsobnu wuměnu. Podpěruje aktiwity wosebje młodostnych Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w zmysle zhromadneho pěstowanja serbskeje řeče.
- 2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ podpěruje župy a kubłanišća při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wukonja na zakładze zrěčenjow z wokresomaj Budyšin a Zhorjelc socialne młodžinske dźěło (šulske socialne dźěło, mobilne socialne dźěło, młodžinske dźěło, kubłanje za swójbny).
Jako nošer internata serbskeju gymnazijow w Choćebuzu a Budyšinje skići RCW šulerjam druhe doma a serbowacu zhromadnosć.

3. Serbska rěč

nadawki, kotrež su wusměrjene na škit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizowanje serbskeje řeče¹

- 3.1. Rěčny centrum WITAJ analyzuje přechad dźěci z WITAJ-skupinow pěstowarnjow do zakładnych šulow z bilingwalnej wučbu w Delnjeje Łužicy. Na tutym zakładze wudžětuje RCW strategiske naprawy a konkretne namjety za efektiwne wuhotowanje přechodneje fazy.
- 3.2. Nastupajo wabjenje za dwurěčne kubłanje w zažnym dźěcatstwje a w šuli zdžěta Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBS a podrjadowanymi kubłanskimi instancami dalši informaciski material za rozdžělny skupiny staršich, kublarjow a wučerjow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi poskitkami aktiwnje podpěruje, zo by so serbsčina skrućiła.
- 3.4. Domowina podpěruje braniborske a sakske knježerstwo při aktualizowanju a zwoprawdženju krajneju planow za skrućenje, pozbudžowanje a wožiwjenje serbskeje řeče.
- 3.5. Domowina podpěruje a přewodža staršiske iniciatiwy w naležnosćach serbskeho kubłanja.
- 3.6. Domowina pokročuje z rěčnym planowanjom. Zaměr je, dalšemu wuwicu zakładow serbskeje řeče přisporjeć a připóznać serbsčiny přinošować. Podpěrujemy w Delnjeje Łužicy “masterplan za wožiwjenje delnjoserbskeje řeče” a projekt “Zorja”. W Sakskej je Domowina z nošerjom projekta “Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč”.
- 3.7. Rěčny centrum WITAJ wudžětuje certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za řeče, zo by so wosebje zwyżšenju statusa serbskeje řeče přinošowało.

¹ Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstejacy z hornjoserbskeje a delnjoserbskeje spisowneje řeče, jich regionalnych formow kaž tež slepjanščiny.

- 3.8. Domowina podpěruje nowe a digitalne formy wuwučowanja, wuwowanje digitalnych wučbnych srědkow a medialne rěčne kursy. Rěčny centrum WITAJ realizuje aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěče z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerami. Domowina podpěra wutwar nošneje struktury k dołhodobnemu přesadzenju serbskich digitalizaciskich projektow.
- 3.9. Domowina přewodźuje ewaluaciju wučby hornjoserbšćiny kaž tež monitoring wučby delnjoserbšćiny.
- 3.10. Wo serbskorěčnych kubłanskich pučach informuje Domowina staršich w kooperaciji z třecimi wobkedźbujó regionalne rozdźěle.
- 3.11. Domowina podpěruje aktiwity za zdobywanje serbskeho dorosta w a zwonka Łužicy.

4. Kubłanje w narodnym duchu a dorost

nadawki, kotrež měrja so na kubłanje w narodnym duchu, štož słuži skrućenju identity jednotliwca; wobsahuja wšitke pola kubłanja – wot pěstowarskeje hač do wysokeje staroby; zdobom dže wo posrědkowanje serbskeje rěče a wědy wo serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasadźuje so w Sakskej za prawniske postajenje za kubłanski koncept 2plus a za stajny monitoring nastupajo koncept w šulskej praksy. Domowina žada sej hromadže ze Serbskej radu a Serbskim šulskim towarstwom nowelěrowanje wuwjedźenskeho postajenja šulskeho zakonja.
- 4.2. Domowina iniciěruje wuměnu mjez serbskimi šulemi jako kročel k tomu, wutworić cyłk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordinuje lětnu wuměnu zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach Braniborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kotrež su wusměrjene na spěchowanje a wuwowanje serbskeho kulturneho dźěła, sporta, wuměłstwa a herbstwa

- 5.1. Domowina podpěruje dźěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne namrěwstwo". Zaměr komisije je přewodźeć namakanje wotpowědnych nošnych strukturow. Domowina je aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće wotpowědnych zakładow zasadža.
- 5.2. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich naložkow. Pruwuje móžnosť, serbske naložki, kotrež su w zapisu imaterielneho kulturneho namrěwstwa Němskeje, do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.

- 5.3. Domowina je nošer XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwala Łužica. Přewodźa akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju dalších aktiwitow.
- 5.4. Z projektami, kulturnej wuměnu a wuprawami haji Domowina kulturne styki do wukraja. Z tym přispørja kulturnu identifikaciju a swětawotewrjenosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkawanja a wopominanja pokazuja na žiwe serbske stawizny. Domowina podpěruje jich sylnjenje a koncepcionelne wuwicé zhromadnje z nošerjemi.
- 5.6. Domowina podpěruje a spěchuje serbske sportowe wubranki, zo by so serbska identita tež přez sport skrućowala. Domowina rjaduje wobdźělenje Serbskeho mustwa na sportowych zarjadowanjach kaž na př. na EUROPEADže.

6. Hospodarstwo

nadawki, kotrychž zeskutkownjenje k tomu přinošuje, zo by so dwu- a wjacerěčnosć wuwědomiła hospodarstwu jako přidatna hódnota a zo by so při regionalnym wuwicé wobkedźbowala

- 6.1. Domowina so dale wo wutworjenje zjawneho myta za předewzaćelow prócuje, kotřiž z wužiwanjom serbskeje rěče w zjawnosći, ze zapřijećom serbskosće do firmoweje ideje kaž tež do wuhotowanja abo z posředkowanjom wědy wo Serbach dwurěčnosć a serbsku kulturu prezentuja a wuwiwaja.
- 6.2. Domowina džěta we wotpowědnych gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER za wuwicé na wsy sobu. Domowina prócuje so wo wobkedźbowanje serbskeho aspekta w ramiku wuwicoweje strategije za wšelake regiony w sydlenkim rumje.
- 6.3. Domowina podpěruje SKT w prócowanju, eksistowace kolesowarske šćežki pod labelom "Serbske impresije" mjez Hornjej a Delnjej Łužicu wutwarić, je zwjazać a jako kulturno-rěčne šćežki kwalifikować. Na polu turizma maja so kontakty k turistiskim zwjazkam Sakskeje a Braniborskeje wutwarić.
- 6.4. Domowina skutkuje w poradźowacych a rozsudźacych gremijach za strukturnu změnu a zasadźuje so za wobkedźbowanje serbskich zajimow.
- 6.5. Domowina wuwije a přewjedže w ramiku strukturneje změny swójske projekty jako serbski přinošk za přichod Łužicy a so prawidłownje z dalšimi nošerjemi serbskich projektow wothłosuje.
- 6.6. Domowina prócuje so wo wuwicé serbskeje syće "kreatiwna Łužica/Łužyca" ze zaměrom, serbsku rěč, identitu a zwjazanosć dale skrućec.

7. Politiska participacija

naprawy, z kotrymiž ma Domowina jako zakonsce připóznata řečnica prawa a zajimy Serbow zastupować; po rozsudže 16. hłowneje zhromadźizny wo skrućenju Domowiny w dotalnej prawniskej formje ma zwjazkowe předsydstwo narodno-politiske skutkowanje třěšneho zwjazka skrućeć

- 7.1. Domowina prócuje so wo dobre a prawidławne zhromadne dźěło z Radu za nastupnoći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske naležnosće Swobodneho stata Sakska kaž tež ze Založbowej radu.
Na zakładze postajenych priorítow so prawidławnje wothłosowanja mjez gremijemi přewjeduja.
- 7.2. Domowina so wo zwjazkarjow w frakcijach demokratiskich stronow na wšitkich runinach prócuje a haji z nimi stajny zwisk, zo bychu na prawa a zajimy Serbow dźiwali.
- 7.3. Domowina so prawidławnje ze społnomócnjenymi za serbske naležnosće a wotpowědnymi poradźowacymi gremijemi wothłosuje.
- 7.4. Domowina so wo wobkedźbowanje serbskich zajimow na zwjazkowej runinje přez sobuskutkowanje w poradźowacym wuběrku zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho kaž tež jako člonka Mjeńšinoweje rady štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin Němskeje prócuje.
- 7.5. Domowina so za to zasadźuje, zo móža sej žony swoje serbske swójbne mjeno do wupokaza a dalších dokumentow zapisać dać.
- 7.6. Zhromadnje z druhimi mjeńšinami prócuje so Domowina wo dwurěčne tafle při awtodróhach.
- 7.7. Domowina zastupuje serbske zajimy a sposrědkuje pozicije na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej runinje. Powołuje zastupjerjow Serbow do wotpowědnych gremijow a přijimuje prawidławnje rozprawy wo jich dźěławosći.

8. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k šěrjenju wědy wo Serbach a k polěpšenju mjezsobneho wobchadženja

- 8.1. Domowina je nošer Serwisoweho běrowa za serbsku řeč w komunalnych naležnosćach kaž tež Mjeńšinoweho sekretariata štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin w Němskej.
- 8.2. Domowina so integruje do kooperacije UNESCO 5 (zhromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužicy) a prócuje so w zhromadnym dźěle z partnerami wo lěpšu widžomnosć imaterielneho kulturneho herbstwa Serbow.

9. Mjezynarodne počahi

nadawki, z kotrychž pomocu chce Domowina wuznam a bohatosć hajeńja swójskeje kultury a rěče šěrić

- 9.1. Domowina zaruča z aktiwnym sobudžětom w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje.
- 9.2. Z člonstwom w organizaciji CIOFF haji Domowina kontakty k dalšim kulturnym ćelesam.

10. Skutkowanje w zjawnosći

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k transparency nastupajo rozsudy Domowiny a zwjazac wšelakich politiskich a kulturnych akterow do zhromadneho skutkowanja na dobro serbskeho ludu

- 10.1. Domowina šěri wědu wo Serbach a wabi za džěto třěšneho zwjazka. Za to wužiwa direktny kontakt k zajimcam a hosćom, wšelake socialne syće, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikule, a sposrědkuje zdžělenki wo swojim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina přewjeduje prawidłownje w regionach župow “serbske wječorki”. Tute služa jednorej komunikaciji wobydlerjow ze zamołwitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kotrež služa polěpšenju zhromadneho džěta serbskich institucijow a serbskich towarstwow nastupajo kwalitu projektow za skrućenje rěčneje identity a hajeńje serbskeje kultury

- 11.1. Domowina so prawidłownje z nawodami serbskich institucijow wothłosuje.
- 11.2. Domowina wudžěta interny rěčny plan za nałożowanje, wuknjenje a wuwice serbskeju rěčow a wothłosuje so z tamnymi serbskimi institucijemi.

12. Škit serbskeho sydlenkeho ruma

nadawki, z kotrymiž chce Domowina sydlenki rum a z tym zwisowace prawa skrućeć a zwoprawdźeć

- 12.1. Domowina podpěruje potrjehene župy w politiskim dialogu nastupajo zachowanje serbskeje rěče a kultury pod wuskotkom negatiwnych scěhow wudobywanja surowiznow w serbskim sydlenkim rumje a hladajo na wuwice nowych strukturow we Łužicy.
- 12.2. Domowina podpěruje župu “Jakub Lorenc-Zalěski” při zwoprawdženju planowanych naprawow w koncepciji k pozbudženju a wožiwjenju serbskeje rěče a kultury w Slepjanskej wosadze “wosom wsow – jedna wosada”.

- 12.3. Domowina podpěruje towarstwa a komuny, kotrež su hakle po nowelěrowanju serbskeho zakonja zaso džěl sydlenkeho ruma Serbow w Braniborskej při tym, zwiski k serbskej rěči, kulturje a ciwilnej towaršnosći natwarić. Wosebje informuje wo móžnosćach zhromadneho džěła, wabi za kooperacije a / abo přistupy do Domowiny a podpěra župu Delnja Łužica a jeje młodźinski aktiw při wotpowědnych aktiwitach.

13. Serbske nabožno-narodne žiwjenje

nadawki, z kotrymiž podpěruje Domowina čłonske kaž tež dalše cyłki při pěstowanju nabožno-narodnych tradicijow a nałožkow jako wažny zakład za wutworjenje, skrućenje a wuwijanje narodneho wědomja

- 13.1. Domowina podpěruje nabožno-narodne projekty a předewzaća nošerjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.
- 13.2. Domowina podpěruje serbskich wosadnych w jich prócowanjach wo wobkedźbowanje narodnych zajimow a wo zachowanje serbskich rěčnych rumow při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow w serbskim sydlenkim rumje.
- 13.3. Domowina prócuje so wo zhromadne džěło ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Spěchowanskim towarstwom za serbsku rěč w cerkwi.

Wšitke wočakowanja bazuja na mjeńšinoprawnskimi zakładźe, kotryž wotbłyščuje so w dojednanjach na europskej runinje kaž tež w zakonjach na zwjazkowej a krajnej runinje.

Choćebuz, 22.04.2023